

R O Z H O D N U T Í

Nejvyšší správní soud jako soud kárný rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jiřího Pally, zástupce předsedy senátu JUDr. Stanislava Rizmana a přísedících JUDr. Vítězslava Pýši, Mgr. Martina Schmidta, JUDr. Martina Mikysky a doc. JUDr. Jana Svatoně, CSc. při ústním jednání dne 31. 10. 2017 ve věci návrhu **krajského státního zástupce v Brně** ze dne 1. 8. 2017, sp. zn. 1 SPR 184/2017, na zahájení řízení o kárné odpovědnosti JUDr. E. Ž., státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Brně,

t a k t o :

Podle § 19 odst. 1 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, kárně obviněná

JUDr. E. Ž., nar. X,
státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Brně,
bytem X

je vinna, že

jako dozorová státní zástupkyně ve věci vedené u Krajského státního zastupitelství v Brně pod sp. zn. 1 KZV 12/2017 proti obviněné J. Ž., nar. X, která byla pro zvlášť závažný zločin vraždy podle § 140 odst. 2 trestního zákoníku stíhána vazebně z důvodů uvedených v § 67 písm. a), c) trestního řádu, rozhodla usnesením ze dne 12. 4. 2017 podle § 172 odst. 1 písm. e) trestního řádu o zastavení jejího trestního stíhání z důvodu, že v době činu nebyla pro nepřičetnost trestně odpovědná, a přestože vydáním tohoto rozhodnutí pominuly důvody vazby a obviněnou měla proto neprodleně dne 12. 4. 2017 z vazby propustit a současně ji s ohledem na závěry znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, umístit do zdravotnického zařízení, v rozporu s ustanovením § 71 odst. 2 písm. a) trestního řádu takto nepostupovala, přičemž příkaz k propuštění obviněné z vazby za jejího současného umístění do zdravotnického zařízení vydala až dne 23. 5. 2017, v důsledku čehož obviněná pobývala ve vazbě nezákonně po dobu 40 dní,

t e d y

zaviněně porušila povinnosti státního zástupce a zaviněným jednáním ohrozila důvěru v odbornost postupu státního zastupitelství,

č í m ž s p á c h a l a

kárné provinění podle § 28 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství,

a z a t o s e j í u k l á d á

podle § 30 odst. 1 písm. a) zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, kárné opatření
důtka.

O d ů v o d n ě n í :

I. Zjištěný skutkový stav

[1] Dokazováním provedeným při ústním jednání byly zjištěny následující skutečnosti:

[2] Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje, Služba kriminální policie a vyšetřování, Odbor obecné kriminality - 1. oddělení (dále jen „policejní orgán“), usnesením ze dne 11. 2. 2017, č. j. KRPB-35631-28/TČ-2017-060071, podle § 160 odst. 1 trestního řádu zahájila trestní stíhání J. Ž., nar. X, pro zvlášť závažný zločin vraždy podle § 140 odst. 2 trestního zákoníku, kterého se měla obviněná dopustit tím, že dne 10. 2. 2017 v době od 14.00 hod. do 15.00 hod. v rodinném domě na ulici X v Brně po předchozím uvážení a v úmyslu usmrtit, fyzicky napadla svoji matku P. Ž., nar. X, a to tím způsobem, že ji nožem o délce čepele 13 cm sedmkrát bodla do hrudníku, čímž ve třech případech způsobila zasažení srdce v oblasti pravého ouška a pravé komory srdeční a v jednom případě způsobila bodné poranění horního laloku levé plíce, masivní krvácení do dutiny hrudní oboustranně a jiná poranění, v důsledku čehož matka zemřela, přičemž bezprostřední příčinou její smrti bylo poranění srdce a levé plíce se zakrvácením do dutiny hrudní a osrdečníku.

[3] Tato trestní věc byla u Krajského státního zastupitelství v Brně zapsána pod sp. zn. 1 KZV 12/2017 a přidělena k výkonu dozoru kárně obviněné.

[4] Usnesením soudce Městského soudu v Brně ze dne 12. 2. 2017, sp. zn. 70 Nt 3519/2017, byla obviněná vzata do vazby z důvodů uvedených v § 67 písm. a), b), c) trestního řádu s tím, že vazba se započítává ode dne 10. 2. 2017 v 15.22 hodin. Od počátku výkonu vazby byla obviněná hospitalizovaná na psychiatrickém oddělení Vazební

pokračování

věznice a Ústavu pro výkon zabezpečovací detence Brno. Následným usnesením kárně obviněné ze dne 16. 3. 2017 byly zrušeny důvody vazby podle § 67 písm. b) trestního řádu, neboť pominuly, přičemž důvody vazby podle § 67 písm. a), c) trestního řádu zůstaly u obviněné nezměněny.

[5] Po skončení vyšetřování policejní orgán přípisem ze dne 4. 4. 2017, č. j. KRPB-35631-136/TČ-2017-060071-ŠČU, podle § 166 odst. 3 trestního řádu předložil spis Krajskému státnímu zastupitelství v Brně s návrhem na zastavení trestního stíhání obviněné podle § 172 odst. 1

písm. e) trestního řádu. Tento návrh policejní orgán odůvodnil závěry znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie. V něm se uvádí, že obviněná trpí závažnou duševní poruchou - paranoidní schizofrenií a skutek, k němuž se doznala, spáchala v době relapsu ataky psychózy, který nastal po snížení perorální antipsychotické léčby. V době spáchání trestného činu obviněná nemohla v důsledku závažné duševní poruchy rozpoznat nebezpečnost svého jednání a nemohla své jednání ovládat. Její rozpoznávací i ovládací schopnosti byly v inkriminované době v důsledku psychotického onemocnění vymizelé. Z psychiatrického hlediska je aktuální pobyt obviněné na svobodě nebezpečný. Obviněná není vůči svému duševnímu onemocnění kritická, agresivně jednala pod vlivem paranoidně persekucních bludů a čin může opakovat. U obviněné jsou dány podmínky pro ochrannou psychiatrickou léčbu ústavní formou. K podání návrhu soudu na uložení tohoto ochranného léčení po nabytí právní moci usnesení o zastavení trestního stíhání dal policejní orgán podnět krajskému státnímu zástupci taktéž v přípise ze dne 4. 4. 2017.

[6] Návrh policejního orgánu na zastavení trestního stíhání obdržela kárně obviněná dne 5. 4. 2017. Následně ve shodě s uvedeným návrhem policejního orgánu usnesením ze dne 12. 4. 2017, č. j. 1 KZV 12/2017-112, podle § 172 odst. 1 písm. e) trestního řádu zastavila trestní stíhání obviněné, neboť ta v době činu nebyla pro nepřičetnost trestně odpovědná. Dne

26. 4. 2017 státní zástupkyně sepsala návrh na uložení ochranného léčení psychiatrického v ústavní formě obviněné, který Krajský soud v Brně obdržel dne 27. 4. 2017.

[7] Dne 22. 5. 2017 kolem 15.00 hodin byl krajský státní zástupce v Brně telefonicky upozorněn ředitelem odboru trestního řízení Nejvyššího státního zastupitelství, že v rámci přezkumu pravomocného usnesení o zastavení trestního stíhání byla shledána nezákonnost spočívající v trvajícím držení obviněné ve vazbě, která měla být správně ukončena nejpozději již dne 12. 4. 2017. S ohledem na pozdně odpolední dobu a reálnou nemožnost uvedený protiprávní stav napravit téhož dne, ve kterém byl zjištěn, byla J. Ž. na základě příkazu kárně obviněné propuštěna z vazby dne 23. 5. 2017 v 13.00 hodin a následně převezena policejní eskortou do Psychiatrické nemocnice v Brně.

[8] Uvedená skutková zjištění vyplývají z kopie obsahu podstatné části dozorového spisu Krajského státního zastupitelství v Brně sp. zn. 1 KZV 12/2017 a ze sdělení psychiatrického oddělení Vazební věznice a Ústavu pro výkon zabezpečovací detence Brno ze dne 30. 3. 2017, č. j. VS-2931-58/ČJ-2017-803030, které bylo adresováno krajskému státnímu zastupitelství. Těmito listinami bylo provedeno dokazování při ústním jednání kárného senátu.

II. Obhajoba kárně obviněné

[9] Kárně obviněná se ve stanovisku k návrhu na zahájení kárného řízení, ve své výpovědi před kárným senátem a v dalším průběhu kárného řízení ke kárnému provinění doznala. Uvedla, že velmi lituje své nepozornosti, kterou způsobila protiprávní stav v dané trestní věci. Tohoto pochybení se dopustila nejspíše kvůli tomu, že se v rozhodné době nacházela ve velmi nepříznivé a stresující životní situaci, která se týkala jejích zdravotních obtíží a především velmi vážného onemocnění její blízké příbuzné, k níž má silný citový vztah a jejíž rodině v době její hospitalizace v nemocnici velmi intenzivně pomáhala. Tyto skutečnosti ji však neomlouvají. Je velmi nešťastná a zahanbená z toho, co se stalo, a že musí stát před kárným senátem, avšak svou chybu již nemůže napravit. Vzala si však z ní velké ponaučení a velice pozorně kontroluje svou práci. V důsledku uvedeného pochybení si trochu přestala věřit a odmítla nadále vzdělávat policisty a studenty právnické fakulty, neboť měla za to, že by jim měli přednášet lektori, kteří se takových chyb nedopouštějí.

[10] Podle svého dalšího tvrzení kárně obviněná věděla, jak má v případech zastavení trestního stíhání pro nepřičetnost vazebně stíhaného obviněného za současné potřeby jeho umístění ve zdravotnickém zařízení postupovat. V roce 2014 obdobnou věc vyřešila správně a v tomto směru se v minulosti žádné další chyby nedopustila. Nicméně v předmětné trestní věci zapomněla obviněnou z vazby propustit a přemístit ji do psychiatrické léčebny. Jednalo se o zkrat, kdy zcela z hlavy vytěsnila, co má udělat. Tehdy se věnovala všemu možnému, kromě zdravotních problémů řešila složitější kauzy s více vazebně stíhanými obviněnými a danou věc považovala za jednodušší, protože věděla, jaký bude nejspíš její výsledek, v důsledku čehož jí nevěnovala náležitou pozornost.

[11] Podle kárně obviněné je však pro posouzení této kárné věci velmi podstatná skutečnost, že J. Ž. nebyla ve vazbě na cele s velmi omezeným režimem, nýbrž od samého jejího počátku byla jako duševně nemocná osoba hospitalizovaná na lůžkovém oddělení psychiatrického pavilonu vazební věznice, kde o ní bylo kvalitně postaráno a svůj pobyt dobře snášela. Společně s policií usilovala o umístění tehdejší obviněné, u níž byla zjištěna schizofrenie již v době spáchání trestného činu vraždy, do Psychiatrické léčebny Brno - Černovice, kam se obdobné případy předávají. Nicméně v tomto zdravotnickém zařízení ji odmítli i přes opakované urgency v pátek odpoledne převzít, protože neměli na víkend dostatečnou personální kapacitu. O nařízení ochranného ústavního psychiatrického léčení J. Ž. již soud pravomocně rozhodl.

III. Právní posouzení skutku uvedeného v kárném návrhu

[12] V posuzované věci tedy bylo jednoznačně prokázáno, že kárně obviněná v rozporu s § 71 odst. 2 písm. a) trestního řádu neprodleně dne 12. 4. 2017 nepropustila obviněnou J. Ž. z vazby, ačkoliv téhož dne vydala usnesení o zastavení trestního stíhání, na základě něhož pominuly důvody vazby obviněné. Tímto rozhodnutím byla totiž vázána, nemohla do něho sama jakkoliv zasahovat a okamžikem jeho vydání tak odpadly zákonné důvody pro další trvání vazby obviněné. Proto byla státní zástupkyně povinna po zastavení trestního stíhání obviněné ihned zajistit její propuštění z vazby za jejího současného umístění do zdravotnického zařízení, a to s ohledem na závěry znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, který považoval pobyt obviněné na svobodě za nebezpečný pro společnost a shledal proto u ní podmínky pro uložení ústavní ochranné psychiatrické léčby. Podle čl. 62 odst. 5 pokynu obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně ze dne 21. 9. 2009, č. 8/2009, o trestním řízení, který je pro státní zástupce závazný, jak

pokračování

vyplývá z § 12 odst. 1 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství (dále jen „zákon o státním zastupitelství“), totiž návrh na uložení ochranného léčení ve věci, v níž jsou dány důvody pro zastavení trestního stíhání a ze znaleckého posudku z odvětví psychiatrie a dalších důkazů provedených v přípravném řízení plyne, že pobyt obviněného na svobodě je nebezpečný, podá státní zástupce ihned, přičemž rozhodl-li v takovém případě před podáním návrhu o propuštění obviněného z vazby, zpravidla prostřednictvím policejního orgánu učiní opatření k neprodlenému převzetí obviněného do ústavní péče. Uvedeným způsobem však kárně obviněná v předmětné trestní věci nepostupovala a příkaz k propuštění obviněné J. Ž. z vazby a k její následné eskortě policejním orgánem do psychiatrické nemocnice vydala až dne 23. 5. 2017. V důsledku tohoto pochybení pobývala obviněná ve vazbě nezákonně po dobu 40 dní.

[13] Kárně obviněná tedy ve věci vedené u Krajského státního zastupitelství v Brně pod sp. zn. 1 KZV 12/2017 zaviněně porušila své povinnosti při výkonu funkce státní zástupkyně odpovědně plnit své úkoly a postupovat odborně, svědomitě a bez zbytečných průtahů, které jsou stanoveny v § 24 odst. 1 zákona o státním zastupitelství. Tímto zaviněným jednáním kárně obviněná také ohrozila důvěru v odbornost postupu státního zastupitelství, neboť ta v očích odborné i laické veřejnosti, zejména Nejvyššího státního zastupitelství, které na její pochybení upozornilo, a obhájce obviněné, byla či aspoň mohla být snížena jejím otálením při propuštění obviněné z vazby po vydání usnesení o zastavení trestního stíhání. Jedná se přitom o zavinění ve formě nevědomé nedbalosti, neboť kárně obviněná nevěděla, že svým jednáním může způsobit porušení nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem. Kvůli své nepozornosti totiž po zastavení trestního stíhání zapomněla obviněnou z vazby neprodleně propustit. Kárně obviněná však vzhledem ke své funkci státní zástupkyně o této povinnosti nepochybně vědět měla a mohla.

[14] Je proto možné konstatovat, že kárně obviněná uvedeným skutkem naplnila všechny znaky skutkové podstaty kárného provinění podle § 28 zákona o státním zastupitelství.

IV. Uložení kárného opatření

[15] Při úvaze o druhu a výměře kárného opatření kárný senát přihlédl k závažnosti kárného provinění a k osobě kárně obviněné.

[16] V neprospěch kárně obviněné jistě svědčí závažnost kárného provinění, která spočívá v porušení zákazu držet obviněného ve vazbě nad dobu stanovenou zákonem, který je zakotven v čl. 8 odst. 5 Listiny základních práv a svobod. Dále je třeba přihlédnout k tomu, že v důsledku nesprávného postupu státní zástupkyně v předmětné trestní věci byla obviněná J. Ž. nezákonně ponechána ve vazbě po dlouhou dobu čtyřiceti dní.

[17] V této souvislosti je však zapotřebí přihlédnout k tomu, že při správném postupu státní zástupkyně by obviněná byla v období od 13. 4. 2017 do 22. 5. 2017 taktéž omezena na osobní svobodě ve zdravotnickém zařízení, přičemž by se fakticky jednalo o detenci stejného druhu a intenzity, která by byla v jejím případě srovnatelná s výkonem vazby. Obviněná J. Ž. totiž během celého výkonu vazby, a to včetně čtyřicetidenního období, ve kterém v ní pobývala nezákonně, byla hospitalizovaná na uzavřeném psychiatrickém oddělení vazební věznice, kde užívala antipsychotickou medikaci potlačující příznaky schizofrenie, měla možnost vyžádat si pohovor s psychologem či psychiatrem a denně byly u ní prováděny lékařské vizity, jak vyplývá z již zmíněného sdělení psychiatrického

oddělení Vazební věznice a Ústavu pro výkon zabezpečovací detence Brno ze dne 30. 3. 2017, č. j. VS-2931-58/ČJ-2017-803030. Prakticky stejným způsobem by přitom bylo s obviněnou zacházeno i na uzavřeném oddělení psychiatrické nemocnice, kam měla být eskortována bezprostředně po zastavení jejího trestního stíhání pro nepřičetnost a kam nakonec byla po propuštění z vazby umístěna, což ve své závěrečné řeči zdůraznil i kárný navrhovatel. Toto zjištění snižuje míru škodlivosti zásahu do práv obviněné ohledně skutku posuzovaného v tomto kárném řízení.

[18] Kárný senát musel přihlédnout též k doznání kárně obviněné, její upřímné a hluboké lítosti, sebereflexi, aktivitě následující po zjištění jejího pochybení, součinnosti při objasňování kárného provinění, zavinění ve formě nevědomé nedbalosti a dosavadní kárné bezúhonnosti.

[19] Zcela nemohl kárný senát odhlédnout ani od tíživé a stresující životní situace, v níž se kárně obviněná v rozhodné době nacházela a která byla doložena lékařskými zprávami, jimiž bylo při ústním jednání kárného senátu také provedeno dokazování. Tyto obtíže totiž mohly mít určitý vliv na sníženou koncentraci kárně obviněné při rozhodování o vazbě v předmětné trestní věci.

[20] Především však vzal kárný senát v úvahu osobní spis kárně obviněné a její velmi pozitivní pracovní hodnocení ze dne 31. 3. 2016. Z nich vyplývá, že kárně obviněná je státní zástupkyní s dlouholetou praxí se specializací na drogovou trestnou činnost, která vyžaduje velmi pečlivou organizaci práce. Tyto schopnosti si osvojila na velmi dobré úrovni a vzhledem k množství a soustavnosti potřebných úkonů zvládá průběžně plnit více úkolů, než bývá v jiné agendě státního zastupitelství, k čemuž jí pomáhá také dobrá spolupráce s administrativními pracovníci. Své zkušenosti dokáže bez problémů skloubit s novými poznatky, což jí usnadňuje rychlé rozhodování a kvalitní výkony. Ve své specializaci má velmi dobré znalosti předpisů a judikatury. Problematické věci se snaží vyřešit sama s využitím odborné literatury. Stejně lze hodnotit její znalosti a přístup k interním předpisům. Její komunikace ve všech uvedených oblastech je na velmi dobré úrovni, projevuje při ní především praktičnost vycházející z dlouhodobé pracovní činnosti a v profesních vztazích se jí daří zvládat stresové a zátěžové situace. Plnění svých úkolů věnuje často nadstandardní pozornost a nasazení. Průběžně doplňuje své znalosti účastí na školeních a seminářích zaměřených na její specializaci. Na pracovišti se podílí na odborných diskusích, z nichž získané nové poznatky bez problémů aplikuje v praxi. V případě potřeby jí nečiní potíže požádat o radu, avšak vždy se na diskutovaný problém náležitě připraví. Již několik let přednáší na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně a na školicím středisku Policie České republiky v Praze.

[21] Při jednání kárného senátu navrhovatel navíc zdůraznil, že nechce vystupovat jen v této své procesní pozici, nýbrž i jako zaměstnavatel kárně obviněné, který by se měl umět postavit za práci svých zaměstnanců, pokud je k tomu správný důvod. Ten v případě kárně obviněné shledává, neboť se jedná o státní zástupkyni, která má svou práci ráda i po několika profesních dekadách a jako velká profesionálka je páteří Krajského státního zastupitelství v Brně.

[22] Vzhledem k značnému množství skutečností svědčících ve prospěch kárně obviněné, mezi nimiž je zapotřebí zdůraznit především její příkladnou sebereflexi, s níž se kárný senát setkává ve své praxi jen výjimečně, lze mít za to, že k nápravě ojedinělého pochybení

pokračování

státní zástupkyně při rozhodování o dalším trvání vazby postačuje již samotné vedení kárného řízení a není tak zapotřebí přistoupit k jejímu finančnímu postihu. Takový postup by ostatně nebyl namístě i s přihlédnutím k tomu, že kárně obviněná je vynikající státní zástupkyně a uvedeného kárného provinění se dopustila jen v důsledku nepozornosti ve vztahu k úkonům, které bylo zapotřebí učinit v návaznosti na její rozhodnutí o zastavení trestního stíhání z důvodu nepřičetnosti obviněné. Z jejího následného jednání je přitom zcela zřejmé, že se z tohoto pochybení poučila a učiní vše pro to, aby se takové chyby již nedopustila. Za této situace mohl kárný senát i při vědomí značné délky nezákonného ponechání obviněné ve vazbě v předmětné trestní věci a peněžitých sankcí udělených státním zástupcům v dříve rozhodnutých kárných věcech za jimi zaviněné překročení lhůty pro trvání vazby nebo zadržení (srov. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako soudu kárného ze dne 16. 6. 2014, sp. zn. 12 Ksz 4/2014, ze dne 15. 9. 2014, sp. zn. 12 Ksz 6/2014, ze dne 8. 12. 2014, sp. zn. 12 Ksz 10/2014, ze dne 16. 2. 2016, sp. zn. 12 Ksz 10/2015, ze dne 20. 9. 2016, sp. zn. 12 Ksz 2/2016, ze dne 29. 11. 2016, sp. zn. 12 Ksz 3/2016, ze dne 10. 1. 2017, sp. zn. 12 Ksz 6/2016, a ze dne 25. 4. 2017, sp. zn. 12 Ksz 1/2017) přistoupit v nyní posuzované kárné věci ve shodě s návrhovatelem k uložení nejmírnějšího kárného opatření, kterým je podle § 30 odst. 1 písm. a) zákona o státním zastupitelství důtku.

V. Závěr

[23] S ohledem na všechno, co bylo uvedeno k jednání kárně obviněné státní zástupkyně, pro které bylo vedeno toto kárné řízení, Nejvyšší správní soud jako soud kárný podle § 19 odst. 1 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů uznal kárně obviněnou vinnou kárným proviněním podle § 28 zákona o státním zastupitelství, jehož se dopustila skutkem popsáním ve výroku tohoto rozhodnutí. Za toto kárné provinění uložil kárně obviněné podle § 30 odst. 1 písm. a) zákona o státním zastupitelství kárné opatření důtku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e n í** odvolání přípustné.

V Brně dne 31. října 2017

JUDr. Jiří Palla
předseda kárného senátu
ve věcech státních zástupců